

ONKRUIDEN IN DE TEELT OP SUBSTRAAT

Onkruiden in de teelt zijn ongewenst. Deze kunnen ongemerkt via verschillende infectiebronnen in een gewas terechtkomen en deze verstoren. Al is het niet onmogelijk dat het geleverde substraat de veroorzaker is van het onkruid, zijn in verreweg de meeste gevallen andere bronnen de boosdoener. Hoe kunnen problemen worden voorkomen?

Onkruiden in de teelt

Onkruiden zijn planten die groeien op een plek waar ze niet gewenst zijn. Op kwekerijen zijn ze altijd ongewenst en is het belangrijk om de oorzaak te achterhalen. Mogelijke infectiebronnen zijn onder andere zaad van onkruiden rondom de kas of het containerveld, aangekocht plantmateriaal (bijv. beworteld stek), beregeningswater, teeltbenodigdheden (hergebruikte potten, kokosstokken, etc.), afdekmaterialen zoals niet gehygiëniseerde houtsnippers. De wijze waarop ongebruikt substraat wordt opgeslagen (onvoldoende afgeschermd), kan een oorzaak zijn. Ook resten van gebruikt substraat of veegsel dat bij het ongebruikte substraat of in de oppotmachine terechtkomt, zijn bekende bronnen van onkruidbesmetting.

In specifieke gevallen kan het geleverde substraat zelf de veroorzaker van het onkruid zijn. Snel een gedegen onderzoek is dan noodzakelijk om hier zeker van te kunnen zijn. Om de oorzaak van een besmetting te achterhalen, is allereerst kennis van onkruidgroepen van belang. Er wordt onderscheid gemaakt in vijf groepen wilde planten: veenplanten, veenonkruiden, akkeronkruiden, varens en tropische onkruiden. Dit onderscheid helpt te bepalen

waar en wanneer een besmetting mogelijk heeft plaatsgevonden. Uitgebreide informatie hierover staat in de RHP Peat Bog Flora.

Onkruiden in substraten?

Producten zoals steenwol, perliet en geëxpandeerde kleikorrels zijn vrij van onkruidzaden. Andere grondstoffen zouden onkruidzaden kunnen bevatten, al worden risico's geminimaliseerd met het gebruik van RHP-gecertificeerde producten door strikte procescontrole en monitoring in de gehele keten.

Om te kunnen achterhalen of het geleverde substraat de infectiebron van onkruiden in de teelt is, is het van belang om snel grondig onderzoek te starten. De onkruidtest kan hiervoor worden ingezet. De volgende monsters kunnen hiervoor worden gebruikt:

- ✓ een beschikbaar contramonster van de betreffende levering(en)
- ✓ het betreffende substraat, nog ongebruikt en verantwoord bewaard bij de kweker

In bijzondere gevallen kan er schijvenbemonstering uitgevoerd worden, als dit technisch mogelijk is. RHP splitst dan de potten op een specifieke wijze.

Wat zijn de richtlijnen van het RHP-keurmerk?

Het RHP-keurmerk stelt strenge eisen aan grondstoffen en substraten, ook als het gaat om onkruiden. De bronnen, productieprocessen en het transport van de substraatgrondstoffen worden gecontroleerd op basis van procesnormen. Deze worden tijdens inspectiebezoeken getoetst. RHP-gecertificeerde producten hebben hierdoor een verlaagd risico op onkruiden.

Een nultolerantie geldt voor fabrieksmatig geproduceerde, minerale producten zoals perliet en geëxpandeerde kleikorrels. Een nultolerantie geldt ook voor alle gecomposteerde en gehygiëniseerde, organische grondstoffen zoals compost, houtvezel, boomschors en rijst-kaf. Voor alle andere substraatgrondstoffen geldt er geen nultolerantie, maar zijn er wel zeer strenge normen. Bij RHP-gecertificeerde grondstoffen zoals veen en kokos wordt het risico op onkruidzaden geminimaliseerd door strikte procescontrole en monitoring in de gehele keten. Dit begint bij de bronnen waar deze grondstoffen vandaan komen.

Voor het RHP-keurmerk worden grondstoffen regelmatig bemonsterd en onderzocht op de aanwezigheid van kiemkrachtig onkruiden met een onkruidtoets. Hiermee moet aangetoond worden of de procescontrole functioneert. De resultaten van de onkruidtoets worden getoetst aan de normen die RHP stelt.

Naast de grondstoffen worden ook de locaties waar de substraten worden geproduceerd, getoetst op de proceseisen. Anders gezegd, ook deze locaties moeten schoon zijn. Hiermee moet worden voorkomen dat een schone grondstof besmet raakt. Het transport is ook

onderdeel van de controle. Dit gaat tot en met het afleveren bij de kweker, wanneer het onverpakt substraat betreft.

Advies voor de gebruiker

Om onkruidproblemen in de teelt te beperken, is een goede bedrijfshygiëne op en rond de kwekerij van groot belang. Dit voorkomt dat onkruidzaden zich in de teelt verspreiden. Belangrijke aandachtspunten:

- ✓ Verwijder regelmatig onkruid uit de teelt en maai het rondom de kas
- ✓ Maak teeltbenodigdheden schoon of ontsmet deze
- ✓ Start met schoon plantmateriaal in schoon fust
- ✓ Controleer en onderhoud filters (max. 0.25 mm) van watergeefsystemen
- ✓ Maak Deense karren schoon voordat ze het bedrijf in gaan
- ✓ Verwijder regelmatig onkruid rondom de open wateropslag zoals silo of bassin om inwaaiend zaad te voorkomen

- ✓ Onkruid kan op meerdere manieren in de teelt terechtkomen
- ✓ Houd de (directe) teeltomgeving onkruidvrij
- ✓ Ook plantmateriaal, water, teeltbenodigdheden kunnen onkruidklachten veroorzaken
- ✓ Heel soms kan het substraat een rol spelen, wat dan met snel gedegen onderzoek kan worden aangetoond
- ✓ RHP-gecertificeerde substraten minimaliseren het risico op onkruid in de teelt